

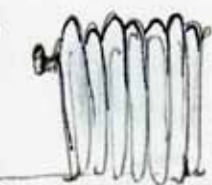
Een mooie EMDR-ervaring bij een verwaarloosd kind

Door Judith van Vliet

Toen ik Arjen voor het eerst zag, was hij een gesloten jongetje van 11 jaar. Het viel me direct op dat hij een enorm horloge droeg. Hij was net een maand in een pleeggezin, nadat hij gedwongen uit huis was geplaatst. Hij had zijn verstandelijk gehandicapte en psychisch belaste

vader noodgedwongen, zonder afscheid te nemen, moeten verlaten. Arjen had veel liefde ervaren, maar de chaos en radeloosheid van zijn vader leidden ook tot verwaarlozing, en op momenten deed hij gevaarlijke uitingen naar zijn zoon. Deze vader is een man met grote

problematiek, dat zijn eveneens grote hart omringt. Het horloge van Arjen stond mijns inziens symbool voor zijn grote controlebehoefte, die hij had ontwikkeld door de chaos thuis. Hij regelde thuis altijd de zaken en zorgde ervoor dat hij tip-top op tijd, met zijn haar goed in de

illustratie Luca van Vliet

plooi, overal op tijd verscheen. Met zijn moeder had hij sporadisch contact; ze woonde in het buitenland en 'had het niet zo op tijd'.

Arjen imponeerde als een wijs, af en toe betweterig, soort opaatje: met 'wijze' uitspraken waarin hij de leiding kon nemen en mij kon wijzen op regels en overschrijdingen, bijvoorbeeld als ik een minuut te laat kwam voor de therapie. Hij was dan subtiel verwijtend en kon ervoor zorgen dat ik ook de klokken op kantoor weer eens opwond. Hij was weinig in contact met zijn gevoel, totdat hij ineens kon over-

koken aan gevoelens van onzekerheid, wat zich uitte in huil- of boze buien, op voor hem onhandige tijden, wat hem sociaal onzekerder maakte. Via de stabiliteit in zijn nieuwe woonomgeving, gestructureerde afspraken met zijn ouders, en speltherapie kwam zijn emotieregulatie beter op orde, en kon hij iets meer taken overdragen aan een volwassene.

De verandering was ook zichtbaar in zijn horloges. Deze veranderden regelmatig. Na verjaardagen, kermis of Sinterklaas werd het exemplaar vaak vervangen door een kleinere uitgave. Hierbij veranderde subtiel het belang van tijd en kon de laksheid van een beginnende adolescent ook een kans krijgen. Maar zijn huilbuien bleven. Vooral als hij dacht dat iemand boos op hem was, als hij een slechte prestatie leverde op school, of tijdens sport. Zijn negatieve zelfopvatting werd dan geactiveerd. De positieve ontwikkeling maakte dat Arjen meer woorden voor zijn binnenwereld kreeg, en zo kon hij ook bewust zijn negatieve zelfopvatting verwoorden: "Ik ben stom." Hij merkte inmiddels dat kinderen vriendschap met hem wilden sluiten en ook meisjes begonnen interessant voor hem te worden. Zijn hulpvraag werd actief en concreet. Op de middelbare school wilde hij geen huilbuien meer. Hij wilde graag EMDR.

Na de uitleg, het van mij horen van ervaringen, en het lezen en bespreken van de folder, wilde hij deze methode wel proberen. Hij had haast: het was 5 voor twaalf voor de start van de middelbare school. Rechtsom gingen we. Het krachtigste bewijs formuleerde hij, rekening houdend met zijn loyaliteitsgevoel, als "mijn vader raakte mij met een mes." In een aparte sessie met de vader, pleegouder en ikzelf (hij koos

er zelf voor hier niet bij aanwezig te zijn), werd deze gebeurtenis door zijn vader geformuleerd als: "Ik had het niet altijd goed gedaan; het was moeilijk." Dit bood enige verontschuldiging voor hem toen hij deze uitspraak via zijn pleegouder hoorde. De EMDR bestond uit drie sessies (van elk 60 minuten). In de therapie zelf kwam geen boosheid op. Hierop heb ik bewust doorgevraagd via korte stukjes psycho-educatie en *cognitive interweaves*, met steeds de bewoordingen dat Arjen van zijn vader kan houden, maar ook boos kan zijn op diens gedrag. Arjen werd boos en formuleerde dit verbaal krachtig met respect voor zichzelf en voor zijn ouder. Daarop werd zijn vader in het beeld klein en hij groot. De associaties na de boosheid waren heel ontroerend, boden hem rust en bewezen de vader-zoon liefde en de goede, doch beperkte, mogelijkheden van de vader. Hij was, na het steken van zijn zoon, radeloos geweest waarbij hij geen troost had kunnen bieden en geen medische zorg had geregeld. Hij was huilend in een hoek gaan zitten en Arjen had hem gerustgesteld. De laatste associatie, waarna de SUD 0 was, sprak hij met warme verwondering uit: "Mijn vader haalt mijn knuffelbeer en geeft hem aan mij!"

Na de behandeling kreeg Arjen zijn leven emotioneel en sociaal beter op orde en bij het afscheid bleek dat hijzelf verrast was dat hij al een aantal weken geen horloge meer droeg!

Hierna stopte de kindtherapie. Er volgde follow-up bij de ouderbegeleider. Daarbij bleek Arjen heel gezond de planning met zijn huiswerk en de sport te doen. Bij een timeout in zijn sport was hij gewiekst precies op tijd weer in het veld!